

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: Félévre 6.— kor., negyedévre 3.— kor.
Vidéken: Félévre 9.— kor., negyedévre 4.50 kor.

Felelős szerkesztő:

MÓRICZ PÁL.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Dégenfeld-tér 2. szám. — Telefon 412. szám.

Egyes szám ára 4 fillér.

Harc.

Debrecen, szeptember 16.

Vége a tespedésnek! Jön újra a hare! A nemzet lenyüggözött erői forrongásban vannak. A függetlenségi törekvés hamvadozó szikrái felesillámlanak; visszafojtott vágyak újra előtörnek; nemzeti reménységeink megint feltámadnak. A magyar nemzeti bank hatalmas kérdése új korszakot nyit meg. Függetlenségünk kivívásáért újra kezdődik a küzdelem.

Ki hiszi azt, hogy a magyarság nemzeti mozgalmát el lehet altatni, vissza lehet fojtani, meg lehet akadályozni? Osztrák mondás az, hogy Magyarországon minden ötven évben forradalom támad. Az új küzdelemnek a *természeti törvény következetességével* kell bekövetkeznie!

A virágbimbó szétpattan a benne rejlő érlelő erő hatása alatt. A folyton halmozódó víztömeg a sziklagátot is áttöri. A föld méhében for-

rongó tűz roppant ereje a föld kergét ellenállhatatlanul szakítja szét.

Természeti erők működése: a társadalom mozgása, hullámozása, forrongása is. A mi politikai küzdelmünknek is mélyen rejlő okai, hatalmas rugói vannak, melyeknek működése vaskövetkezetességgel elkerülhetlenül hajtja, — kényszeríti harera a magyarságot.

Mik ezek az okok? *Miért kell nekünk harcolnunk?* Kell-e kérdeni? Van-e, aki nem látja? Van-e aki nem érzi? Vizsgálj materialis szempontból: megkapod az okot a *gazdasági elnyomatásban*. Hiszsz eszményekben is: újabb hatalmas rugót találsz a *nemzeti szabadság elkövetésében*. És ha magyar vagy: megtaláld a harera kényszerítő erőt önmagadban. Itt él bennünk: szomorú helyzetünk elkeserítő tudata, forrongó vágy a jobb jövő iránt és elszánt akarat, hogy ezt a jövőt meg is teremtsük.

Nem látjátok-e gazdasági elnyomatásunkat? Földművelésünket,

nyerstermelésünket Ausztria zsákmányolja ki; iparunkat Ausztria nem engedi kifejlődni; kereskedelmünk, hiteléletünk Ausztria hálójában van. Magyarország: Ausztra gyarmata.

Ha igaz Marx tétele, hogy a szellemi élet minden jelensége, így a politika is, a gazdasági helyzet után igazodik: hát nem kényszerít minket a mi nyomorult gazdasági helyzetünk megnyugvás nélküli elkeseredett harcra?

Gazdasági helyzetünk egyenesen elviselhetlen! Szeretnénk fejlődni és nem lehet. Sietnünk kellene a rohanó, művelt világ után és az osztrák béklyótól még lépni sem tudunk. Hát ne törjük szét ezt a béklyót?

Gondolkoztatok már a magyar kivándorlás felett? Nem áll-e meg a vérünk, midőn olvassuk a kivándorlóknak évente sok százezer számát? Mit jelent ez a kivándorlás?

Rousseau adja meg rá a választ, midőn a jó és rossz kormányzat is-

VÁSÁROLJUNK FEKETE KALAP-ÁRUHÁZÁBAN.

Pacsirta nevelés.

Aratás után pacsirta ur oktatni kezdte a feleségét: könnyen ment eddig a nevelésünk. A széles, nagy világ ezer esábitását elfüggönyözte fiókáink elől a buzakalász. Buzatáblak védőszárnya alatt szemök csak a kék eget láttá, égig repülve, menyországba szállva elénekelték a reggeli imát s harmatban fürödve, napsugárral játszva, vissza buktak a kéklő buzavirág ringató ölébe.

Most szabad a tér, sárgállik az ugar, vagy szántogatják a rögöket. Azért résen legyünk, óvjuk meg őket a esábitó igézet égő fájdalomtól.

Nem is volt hiába a nagy óvakodás.

Tarlók szegélyén poros országút nyujtókodott, beleszaladt a közeli erdőbe, azt is ketté vágta és nyargalt a város felé. Rajta nyüzsgő élet. Jövös-menés! csak néha szünik a zaj. A zajtalanság rövid perceit felhasználják az utszéli cifra madarak, a bubosbankák s reggeltől késő estig keresik a zsiros falatokat. Mesés öltözetük, hófehér selyemmel, fekete bársonnyal gazdagon szegélyezett vörös-barna tolluk, fejkön a bubos legyezői díszrel feltűnt a röghöz hasonló paraszti madárnak, ifju pacsirtának, pacsirta leánynak, azonnal meglátták poros országútának cifraságát. S egyszerű szivökbe már is beköltözött az irigykedés fekete fulánkja.

Gyöngyszínökkel, meztelenségökkel sehogysem voltak kibékülve ifju pacsirták, el is mondták panaszukat a pacsirta mamának.

Az anyai szivnek fájt végtelenül, — a szürke szegénység kopottas színe, pávák pompáját, lantmadár szépségét oda varázsolná, ha módjában volna, egyszerű gyermeki barna ruhájára.

Szeretettel nézte fiókáit, esőrfésűjével igazgatni kezdte a kopott köntöst, — emitt kiejbb huzta, amott simította a röghöz hasonló paraszti ruhát. Keserű fájdalmát mindjárt előadta légben furulyázó, égből alászálló pacsirta urának.

De ez — bánat helyett — nagy dühbe gurult s pacsirta mamát is összeszidta. Hogy lehet hallgatni ilyen szamárságot? Utszéli madárnak, szemétturó lőnynek cifra ringyét-rongyát irigyelni?

S aztán hosszú káromkodás következett. Befelől pedig nevetett magában az énekvezér, fióka-korában, régen, hajdanában vele is megtörtént ép így ez az eset.

Ifju fiókák megszeppenve összebujtak, sohasem látták még ilyen haragosnak az édes szülőt, — szepegve, sirdogálva aludtak el.

De reggelre kelve — édes apjuk nyájas arculattal költögetvén őket, — vidámságuk ismét vissza szállt! Sőt! madár gyarlóságuk-

ról is vizsgát tettek: — megvető pillantást vetvén — az országút cifra madarára.

Aztán multak a napok, színek szépsége már nem esábitgatta kis pacsirták szivét. Most nagyobb próba következett. Repülve lépegetve eljutottak az erdő széléig.

Büvölő igézet, szivetrázó érzés várt itt rájuk. Madárországban költő királya zokogta a régi menyországi dalt. Kővé meredve hallgattak az ifju pacsirták. Szivöket az érzés majdnem szétvetette.

A dal már régen abbamaradt, de pacsirták megbabonázva, semmiségbévesző méla pillantással tovább merengtek. Csalogány esaltogás megigézte őket.

Igy akadt rájuk a pacsirta szülő s ráis lévén a veszedelem, másként kezdte az oktatást is.

Nem haraggal, nem veszekedéssel, kalaplevéve emlegette a „költő-királyt.“ Hisz ő is bámulja, ő is megcsodálja a koldus-királynak mesés, szép dalát. De tudta, hogy ennek igen nagy az ára. Érzések tengere s tenger érzéseknek mélyesleges fájdalma jut kifejezésre varázslatos dalban.

Féltette ilyentől pacsirta fiait s beszélt hozzájuk egyszerű, okos beszédet: Költő-királyságra, költő királyságnak ezer tövisére ne vágyjanak. Maradjanak egyszerű kardalosok! Mezei virágok mélyen hajbókolva nagy igazat adtak a pacsirta apának! *Vida Ilona.*

A „Debreczeni Vasöntöde és Géplakatosság“

saját gyártmányu, kiállításokon többszörösen kitüntetett árukészleteit, melyek legjobb szerkesztésű községi, gazdasági- és háztartási kutszivattyukból; cséplési, raktári-, udvari-, kertli vízcscskendőkkel; vasvázu kerti-padok és díszes veranda-butorokból; kiváló szőlőmalmok- és erőfejtésben felülmulhatatlan borsajtókból

állanak, a Péterfia-utca 73. szám alatti raktárhely megszüntetése miatt leszállított áron árusítja.

mérveiről tanít. Szerinte az az állami berendezkedés a legjobb, amely mellett a népesség egyre gyarapodik s az a legrosszabb, mely alatt a népesség folyton fogy. Hát ne igyekezzünk mi megváltoztatni a mi rossz politikai és elsősorban gazdasági helyzetünket, amely idegenbe üzi népünk millióit? Lehet-e harc nélkül gazdasági önállóságot teremtenünk? Hát ne harcoljunk-e?

Es a gazdasági elnyomatás mellett ott a mi másik harcra kényszerítő okunk: a *nemzeti szabadság elkobzása*. — Magyar függetlenség! Nincs-e ez bevésve kiírhatatlanul a mi népünk lelkébe? Nem ezt az eszmét olvassa-e le a nép a magyar föld barázdáiról? Nem erre tanít-e a pusztán zugó szél?

Milliónyi lelket egy hatalmas egészre összeforrasztó eszme: a nemzeti eszme. Érezzük. Megdobogtatja a szívünket. Imádjuk. A nemzeti eszme tehát van, él és működik. Hogy van, él és működik: ez *természeti törvény*.

S amikor őseinknek nagy hagyományát a magyar függetlenséget elkobozzák tőlünk s a midőn ezzel egész lenyűnkét átható nemzeti érzésünkben a legmélyebben bántanak meg: hát nem ellenállhatatlan erő kényszerít minket rá, hogy álljunk talpra és szálljunk küzdelmbe?

Az új harcra jönnie kell.
Tehát hadd jöjjön a harc!

A küzdelem kitérését nem lehet megakadályozni! A harc gondolata már áthatotta a magyar nép lelkét. És bölcsen mondja Kidd Benjamin, hogy a néptömegek társadalmi ösztöne jobban eltalálja a helyes utat, mint akármilyen kiváló politikus pusztán értelmi belátása.

A magyar nép pedig megtanulta nagy írójától: Bartha Miklóstól, hogy „függetlenség mellett a koplalás külön dolog, mint a jóllakás meghunyászkodva. Legbutább dolog pedig az, ha meg is hunyászkodunk s ráadásul még koplalunk is.”

Az önálló magyar nemzeti-bank lobogója kibontva leng. Sorakozunk tehát e zászló alá s az önálló bank jelszava alatt kezdjük meg gazdasági és politikai függetlenségünk kivívását.

Dr. Juhász Nagy Sándor.

Becs nem enged.

A politikai helyzet.

Mi lesz?

Budapest, szeptember 16.

Wekerle Sándor miniszterelnök tegnap este visszaérkezett Bécsből és ma délelőtt megkezdte miniszter társainak informálását az osztrák császárvárosban szerzett tapasztalatairól. Ezek a tapasztalatok pedig nagyon keserűek. Wekerle meggyőződött arról, hogy a hadvezetőség horribilis követeléseit a

király is támogatja, utalva a paktumra, amely a katonai kérdéseket kikapesolja ugyan, de halaszthatlan szükség esetében megengedi a katonai terhek emelését. Ugyancsak a paktumra hivatkozik a király a választói reform haladéktalan megvalósításának követelésénél és hangsúlyozza, hogy ezt az elvállalt kötelezettséget nem engedi más kérdésekkel, nevezetesen a bankkérdéssel, komplikálni. A bankkérdés, mint gazdasági kérdés, ugyancsak a paktum értelmében az osztrák kormánnyal közös egyetértésben oldandó meg, meg nem egyezés esetében pedig a status quo tartandó fenn. Szóval a király és a bécsi körök a legmoverebb álláspontra helyezkedtek Magyarországgal szemben és ebben a helyzetben igazán érdekes az az információ, amelyet ma kaptunk a kormánynak egyik igen bizalmas emberétől:

— Wekerle tegnapi audienciája után elterjedt kedvezőtlen hírekkel szemben — mondta forrásunk — meg kell állapítani, hogy azok a híresztelések, amelyek már szárnyrakeltek Lukács László meghívásáról, új darabont kormány kinevezéséről, egyáltalában koraiak. A király nem csinál titkot belőle, sőt ismételtén kifejezést adott annak a kívánságnak, hogy a válságból való kibontakozás elsősorban Wekerle Sándornak és Kossuth Ferencnek segítségével történjék. Ez a két államférfi teljes mértékben bírja a korona bizalmát és azokat az engedményeket, amelyeket a bécsi körök megadhatónak tartanak, sokkal szívesebben adja Wekerle és Kossuthnak, mint akárki másnak, mert az ő államférfiúi képességükről és a lojalitásukról már ismételtén meggyőződött. Ők tehát úgy személyi, mint tárgyi szempontból legelőször jönnek számításba, bárha hangsúlyozni kell, hogy engedményeket most senkinek sem akarnak adni. A nehézségek tehát inkább Budapesten vannak, mert Bécs szívesen megtartja a mostani kormányt, de annak tagjai nem akarnak megmaradni. A miniszterek ugyanis nem tudnak megegyezni az állandó vagy átmeneti kibontakozás kérdésében. Kossuth ellenben úgy látja a dolgokat, hogy most nem alkalmas az idő a végleges megoldásra, mert kevesli a most elérhető eredményeket és neki az az álláspontja, hogy amíg többet nem kaphat, csak olyan ideiglenes megoldást fogad el, amely nem ad föl jogokat. Az általános szavazati-jog alapján összeülő parlamentnek lesz a feladata ezeket a jogokat érvényesíteni.

Ebben az információban az a legérdekesebb, hogy a király legszívesebben Wekerle és Kossuthnak ad engedményeket, azonban engedményeket senkinek sem ad. Ez jellemzi legjobban a helyzetet.

Wekerle látogatásai.

A politikai világban nagy érdeklődéssel néztek Wekerle Sándor miniszterelnök mai látogatásai elé, amelyektől az utolsó lépések előkészítését várták. A miniszterelnök azonban a délelőttöt a miniszterelnökségen töltötte és sem Kossuth Ferencet nem kereste föl, sem őt nem látogatta meg senki a miniszterek közül. Az informálás ezek szerint délutánra maradt.

Bienertth kihallgatása.

Bécsből jelentik, hogy báró Bienertth osztrák miniszterelnök ma délelőtt kihallgatáson volt a királynál, akinek a közös költségvetés dolgában tett előterjesztést.

Kossuth és a trónörökös.

Ugy előkelő politikai társaságban egy magas állású személyiség, akinek az udvarral való kitűnő összeköttetése közismert, így jellemezte, hogy miért nem lehet Kossuth Ferencből miniszterelnök:

— Kossuth Ferenc miniszterelnökségét egyenesen Ferenc Ferdinánd akadályozza meg. A trónörökösnek ugyanis az az álláspontja, hogy miután a jobbagység föl-szabadtatása Kossuth Lajos nevéhez fűződik, annak a miniszteriumnak, amely az általános szavazati jog megvalósításával, tehát a népjogok további kiterjesztésével, ismét milliókat juttat politikai jogokhoz, nem lehet Kossuth Ferenc az elnöke. Az a körülmény, ha minden ilyen nagyszabású reform a Kossuth-névhez fűződnék, a Kossuth-kultuszt olyan mértékben növelné, amely már elviselhetlen volna a Habsburgokra.

A VÁRMEGYÉBŐL.

Debrecen — Nádudvar mellett. A debreceni karcagi állami ut nádudvar—karcagi szakaszának kiépítését a miniszter elhalasztotta. Nádudvar községe ezen intézkedést sérelmesnek találta s beadványt intézett a vármegyéhez, melyben kéri az utszakasz kiépítését. Nádudvar községe Debrecen városát is megkereste a kérvény pártolása végett. A tanács mai ülésén tárgyalta e kérelmet s elhatározta, hogy az ügyben pártoló átiratot intéz Hajdu vármegyéhez.

A tiszai evang. egyházkerület közgyűlése.

Zelenka Pál püspök ünneplése. — Az 1848. évi t.-cikk végrehajtása. — Az evang. egyház ügyei.

Első nap.

A mintegy husz vármegyét magába foglaló tiszai ág. hitv. ev. egyházkerület csütörtökön délelőtt kezdte meg az évi közgyűlést Debrecenben, Zelenka Pál püspök és Szentiványi Árpád egyházkerületi felügyelő elnöke alatt.

Az idei gyűlésre — melyre dr. Meskó László államtitkár mint esperességi felügyelő szintén eljött Debrecenbe — a kerületi gyűlés képviselői különösen nagy számban jelentek meg, aminek az az ünneplés volt előidézője, melyben Zelenka Pál püspököt, — a kerület népszerű főpásztorát kívánták résztesíteni.

A csütörtöki közgyűlést megelőzően istentisztelet volt a templomban, ahol Geduly Henrik egyházkerületi főjegyző imádkozott. A tanácssteremben Szentiványi Árpád világi elnök, mellette üdvözlőnk a gyűlés tagjait, a hála és elismerés szavaival szól Zelenka püspökhöz, aki mint elnöktársa, most töltötte be hetvenedik életévét. Nem akarja a közisztetletben és közszerepében álló főpásztor érdemeit felsorolni, ami egy rövid megnyitó beszéd keretében sem foglalható. Az egyházkerület összességének hála és elismerését tolmácsolva, díszes albumot nyújt át a püspöknek, melyben a kerület összes tisztségviselőinek fényképe van összegyűjtve.

Beszéde további során az elnök megjegyzi, hogy bár az 1848. évi XX. t.-c. nines teljesen végrehajtva, ez mégis közeledik a befejezés felé. Az egyház anyagi helyzete jobb, mint volt azelőtt, csak törvényileg nines biztosítva.

A törvénycikk második szakaszának végrehajtása körül is sok történt. A legnagyobb felekezet különböző gyűlésein olyan kijelentések történnek mostanában, amelyek a bárány és a farkas meséjét juttatják az ember eszébe. Az egyházi köröket sorsuk

Menyasszonyi ékszerek

==== pazar választékban, legolcsóbban ====
Löfkovits Arthur és Társa
cézgnél, DEBRECZEN, Piac-utca 38.

méltóságos, nyugodt viselésére buzdítja, — a helyzet javulásának reményében.

Isten áldását kéri a püspökre és családjára. A gyűlést megnyitja.

Zelenka Pál püspök, egyházi elnök hálás elismerését fejezi ki Szentiványi Árpádnak, aki mint hithű és áldozatkész egyházvezér, mindenkor szem előtt tartotta az egyház érdekeit. Mi — ugymond — a patriarchalis kor maradványai vagyunk és sohasem dolgoztunk érdekből az egyházért. Hivatásunk a buzdítás és az összharmónia fenntartása. Kijelenti, hogy az album legbecsebb családi ereklyéje lesz. Biztosítja a kerületet az iránta tanusított szeretet és bizalom legőszintébb viszonzásáról s ismételt köszönetét fejezi ki.

Mindakét elnök szavait hosszantartó lelkes taps követte. Ezután a püspök köszönetet mondott a debreceni ev. egyháznak azért a szíves vendéglátásért, melyben a kerületi közgyűlést részesítette.

Zelenka Pál püspök kimerítő évi jelentését a közgyűlés hálás köszönettel tudomásul vette. A rozsnyói árvaház eddigi 2500 koronás segélyét 5000 koronára emelték fel. Az eperjesi teol. tanárok huszonöt évre visszamenőleg 400 koronás ötödéves korpótlékokban részesülnek. Az eperjesi tanítóképző intézetnél a rendes tanárok létszáma hatra emeltetett. A két rendes új tanszékre 1400—1400 korona fizetéssel és megfelelő lakbérrel az eddigi helyettes tanárok választottak s javadalmuk kiegészítési ügyét a miniszteriumhoz felterjeszteni határozták. A teológiai akadémia jelentését, a tanítóképző intézet, valamint a pénzügyi bizottság jelentését tudomásul vették. Korbély Géza előadásával kapcsolatban a kerület megismételi azt a határozatát, hogy a kormány részéről az állami segélyhez még járó 300,000 korona utalványozását kéri, még pedig az egyetemes gyűlés útján. A budapesti teológiai fakultás kérdésén napirenden tartja a kerület. Geduj Henrik főjegyző előadásai kapcsán a gyűlés tudomásul vette többek között az egyetemes gyűlésre szóló meghívót. Adorján Ferenc a vallásoktatásra vonatkozó utasítás javaslatát terjesztette elő. Elfogadták. Ugyiszintén az elnökségnek azt a jelentését, hogy a zsinat előkészítő munkálatok elkészültek. A tanítók hivatalos viszonyaira vonatkozó szabályrendelet-tervezetet elfogadták.

A közgyűlést holnap folytatják.

*

Délben egy órakor a kerületi közgyűlés tiszteletére a Bika szálló disztermében disz-ebéd volt, melyen megjelentek: Wessprény Zoltán főispán, Kovács József polgármester, Kovács Gyula alispán, Oláh Károly kultúr-tanácsnok stb. A disz-ebéd étrendje, mely Németh András kitűnő konyháját dícséri a következő volt:

Fehér esigatészta leves
Barna tojáslepény leves

Balatonai fogas
Viza és Tok
Tartármártással.

Vesepecsenye vadmódra
pástétommal.

Tüzdelt Kappan és Kacska
Saláták.

Almás és turós tészták.

Gyümölcs.
Sajt.

Fagylalt.

Kávés.

Borok:
Érmelléki, Jankafalvi,
Visontai, Olimpusi.

Ásványvizek.

Az ebéd, mely körülbelül 250—360 személyre volt terítve, a legjobb kedélyhangulatban a késő délutáni órákig tartott. A banketten, mint ahogy ez előre elhatározva is volt, egyetlen toaszt sem hangzott el.

Az egyházkerületi tagok egyrésze bankett után a pallagi gazdasági akadémiát tekintette meg, míg Szentiványi Árpád egy kisebb társasággal a Hortobágyra rándult ki, hol a város vendégei voltak.

EGYHÁZ, ISKOLA.

A debreceni ref. egyház iskolaszéke folyó hó 18-án délután 4 órakor az egyház tanácsstermében ülést tart. Tárgyak: Elnöki jelentés az iskolai év megnyitásáról, vallás-és kézimunkatanításról, tanító-helyettesítésről. Nagy Károly halálának bejelentése, özvegyi kielégítés stb. Folyó ügyek.

A lelkész-képzés vizsgálatok eredménye. Ma fejeződtek be a debreceni lelkész-képzés vizsgálatok. 33 jelölt közül 24 felelt meg. Jeles eredménnyel képesítették: Bán István, Enyed Sándor, Szele Miklós és Váczy Ferenc. Jó eredménnyel: Varga Csongor, Mózes István és Marcsa Imre. A jelöltek közül kilencet új vizsgálatra utasítottak.

Ingyen kapja lapunk minden előfizetője a "Debreceni Képes Kalendárium" Debrecen és Hajdu megye leggondosabb címtárát tartalmazó, diszesen bekötött képes nagy naptárt. o

Kereskedelem, ipar.

Uj ipari vállalkozás Debrecenben.

A tejnek gyári feldolgozása.

A közfogyasztásnak egyik legjelentősebb élelmi cikke a tej. Ezt a táplálószeret egyenlően fogyasztják minden rendűek, rangúak; mégis a legtöbb hamisítást éppen a tejjel követik el, amivel pedig az egészséget is veszélyeztetik az embereknek.

Tehát nagy jelentőségűnek és fontosnak tartjuk azt a hirt, melyet most közreadunk. Ilyen új iparvállalkozásával a vidéken első város lesz Debrecen.

Ugyanis „Gróf Károlyi Klára-major tejgazdaságának kezelősege” címen modern gépekkel, a kivánalmaknak megfelelő helyiségekkel berendezett tápszer gyár és tejelárusító hely nyílik meg a Bethlen-utca 12 szám alatt.

Ezt a teljesen új vállalkozást a Károlyi uradalmak nagy tejgazdaságával szerződéses viszonyban álló kiváló szakember rendezte be — és nyitja meg, névszerint Prunkl Miklós.

Prunkl Miklós gazdasági iskolát és tejgazdasági szakiskolát végzett. Tejjgazdaságban gyakorlatilag foglalkozott s emellett, mint a szegedi központi tejesarnoknak a vezetője üzletitően is képezte magát. És most egy teljesen új iparágat hono-

sít meg Debrecenben. A fogyasztó közönséget legközvetlenebbül érdekli, hogy mi mindent találhat meg ebben a gyárban.

A beszállított tej egyik részét vajjá dolgozzák fel. A lefölözött tejet pedig a katonaságnál, a szegényebb nép olcsóbb élelmezésénél értékesítik, meg sütésnél is. A cukrászok, kávéosok a habtejszint elsőrendű minőségben és a kívánt nagymennyiségben kapják meg itt. A háziasszonyoknak meg nem okoz többé gondot az uzsonna, mert a legpompásabb kávé tejszint kaphatják innét. Tejfölt, tea vajat is termel ez a gyár, mely különféle módszerekkel feldolgozva szolgál kephír-tejjel, paszerizált tejjel, gyermek- vagy csecsemő-tejjel, srit táptejjel, betegeknek, cukorbetegnek való tejjel, szóval orvosi rendeletre is minden különlegességgel.

A tejtermékek tisztaságát és kiválóságát biztosítja az is, hogy az uradalomban a tehének állandó, mindennapos állatorvosi felügyelet alatt állanak, így a fertőzés is ki van zárva. Emellett szerződésileg kikötve a zsirszázalék is.

Október elsején nyílik meg ez a közegészségügyünkre is fontos, nagyjelentőségű, a maga nemében teljesen új iparvállalkozás. — A Bethlen-utca 12. szám alatt lesz az iroda helyiség is, amellyel telefonon is érintkezhetnek a fogyasztók és elárúsítók. Házhoz szállítva, mint ott helyben teljesítik a megrendeléseket. Örömről szolgál, hogy az új ipar vállalkozással és annak rokon-szenes vezetőjével Prunkl Miklóssal alkalmunk nyílt megösmertetni közönségünket, amely bizonyosan méltányolni is fogja a jeles szakember törekvéseit.

Utászok beszerzése. A klosteroburgi utász szertár szükségleteire nyilvános pályázat hirdettetett, az erre vonatkozó hirdetmény a Budapesti Közlöny szeptember 14-iki számában jelent meg.

A Nagyhortobágyról.

Deli Matyi és a miniszter.

Meg a bécsi németek.

A „eleven” miniszterek sem voltak ritka vendégek a Nagyhortobágyon.

Bethlen András gróf volt földmivelésügyi miniszter is felkereste egyszer a Nagyhortobágyot. Abban az időben még Debrecen várost szolgálta Deli Matyi bátyánk, a legeredetibb magyar állatorvos.

Bethlen miniszter első látásra annyira megszerette Deli Matyit, hogy az öreg állatorvost maga mellé ültette a kocsiba. Tőle tájékozódott a hortobágyi viszonyok felől; sőt egyenest felszólította Delit, lépjen állami szolgálatba, mert kinevezeti.

Deli Matyás megköszönte a miniszter bizalmát, kimondta:

— Már én inkább csak itt a Hortobágyon maradok...

Valódi hollandi tulipán- és jáczint-hagymák, ugyszintén szobai dísznövények nagy választékban kaphatók

Paczelt Janosnál

Piac-utca 28-ik szám.
Kertészet:
Ferencz József-ut 6. szám.

A miniszter érzékenységét kissé sértette is ez a váratlan „kikosarazás” s meg akarta esipkedni az öreget.

— Kedves Deli bácsi, az meg már mégsem járja, hogy sohasem jelentik be az állapot betegségeket, holott mindenki tudja, hogy a Hortobágyon is előfordulnak a nyavalyák.

Matyi bácsi megvakarta a füle tövét, azután szokott eredeti őszinte beszédjével ki-mondta:

— Hát ez bizony igaz, kegyelmes uram! Igaz, hogy nem jelentem be a miniszterium-hoz a nyavalyákat, de csakis azért eselek-szem ezt, mert felülről mindjárt tudtul adják Bécsbe a *nimetnek*, azután betiltják a szállítást, amiből meg a jószágirtó polgárság károsodik.

Bethlen András miniszter nagyot nyelt a hortobágyi észjárás ezen különleges okoskodására:

— Deli ur, kérem! Talán mégsem egészen így áll a dolog, mert hát valamennyire nekünk is van eszünk?...

— Boesánatot kérek, kegyelmes uram! Hogy én ezt eddig nem tudtam, de ha így áll a dolog, akkor majd esinálok valamit *azután* én is! vágta vissza szelíd gunnyal Matyi bácsi!

Bethlen András elnevette magát. Jókodvően, békességben kocsiztak tovább a Nagyhortobágyon, amelyről annyi virágos díszet-tel tudott mesélni a pusztaság imádó Deli Mátyás.

— **Kossuth lakoma.** A helybeli függetlenségi-kör ez évben is megünnepli Kossuth Lajos születésének évfordulóját. Folyó hó 19-én, vasárnap este 8 órakor társasvacsorát rendez Törő Imre vendéglőjében. — A kör elnöksége tisztelettel kéri Debrecen sz. kir. város polgárságát, hogy a lakomán minél számosabban jelenjenek meg, ez által is bizony-ságot tévén arról, hogy Kossuth Lajos emléke ma is kiförölhetetlenül él lelkökben s az Ő magasztos elveihez ma is törhetetlenül ragaszkodnak. — A vacsora étlap szerint lesz, de a vendéglős tájékoztatása végett a résztvenni szándékozók iratkozzanak fel a kör helyiségében kitett íven.

UJDONSÁGOK.

Hódolat Kossuth emlékének

Debreceniek az aradi ünnepen.

A függetlenségi párt küldöttsége.

Kossuth Lajos szobrát folyó hó 19-én leplezik le Aradon olyan fényes ünnepség keretében, aminő még egyetlen Kossuth-szobor leleplezésénél sem fordult még elő.

Kossuth Ferencenkivül a képviselőház is nagy küldöttséggel emeli az ünnep fényét. Maga Justh Gyula képviselőházi elnök vezeti a hazafias nagy ünnepre a képviselők seregét! Emellett törvényhatóságok, sőt helyi pártszervezetek is hatalmas számmal küldik képviselőiket az aradi ünnepre.

Debrecen város különösen szépen képviselteti magát. Dr. Bakonyi Samu és Csanak János országos

képviselőinken kívül a város részéről Kovács József polgármester, Végh Gyula rendőrfőkapitánnyal zárandokolnak el; sőt ami dícsőségére válik a nagy debreceni függetlenségi pártnak, szintén képviselteti magát.

Debreceni pártunk kiváló tagjának, dr. Tüdös Jánosnak a vezetésével viszik el a jelentkező lelkes, hazafias polgárok pártunk koszorúját Kossuth Lajos szobrára. A debreceni nagy függetlenségi párt hírneve és országosan elősmert hazafias tekintélye érdekében kívánatos volna, ha minél többen jelentkezének pártunk tagjai közül a küldöttséghez. Akik esatlakozni óhajtanak, legyenek szívesek lapunk szerkesztőségében illetőleg kiadóhivatalában még a mai nap folyamán bejelenteni ezen szándékukat.

Az indulás szombaton délben lesz. — A vasuti állomásnál találkoznak a küldöttség tagjai és együtt indulnak el Tüdös János dr. vezetésével Hisszük, hogy a debreceni párt tagjai nagyobb számmal fogják leróvni hazafiaskegyeletök adóját a gyönyörű ünnepen.

A Jóska páter nótái.

A Szent László dalegylet eseménye.

A fiatal, de már is szép multu Szent László dalegylet időnként mindig esemény-számba menő estélyek rendezésével lepi meg barátjainak és híveinek állandóan szaporodó lelkes seregét.

Most például novemberre olyan dal-estély rendezését tervezik, amelyiken egy itt még kevésbé ismert, de gyönyörűbbnél-gyönyörűbb magyar dalok szerzőjének a műveit mutatják be egy érdekes hangverseny keretében.

A szolnoki öreg kolostorban, Tiszaparti hangulatos öreg kolostorban él egy nótás lelkű fiatal franciskánus barát, Radvánszky József páter, az Ő gyönyörű, mély érzésű dalaiból fognak bemutatni, előadni egy bok-rétára való.

Mi ismerjük már a „Jóska páter” dalait, ki szövegét, mint zenéjét maga szerzi remekes, megkapó alkotásának, éppen azért is hisszük, ha a nótaszerető Debrecenben megismerik e dalokat, a Jóska páter nótái ami kitűnő szava dalosaink szava, országos hírű cigányaink muzsikája után messzeföldéig elfognak terjedni.

A Szent László dalegylet estélyének az érdekességét emelni fogja az is, hogy azon Radvánszky páter is megjelenik több barát társával, akik a híres magyar Debrecen már régóta óhajtanak közelebről megösmerni.

— **A közgyűlés előkészítése.** A szeptember végén vagy október elején megtartandó közgyűlés előkészítése végett a jog-és pénzügyi bizottság a jövő héten kedden délután ülést tart. Az ülés tárgysorozatát legközelebb közölni fogjuk.

— **Rákosi Viktor Debrecenben.** A hajdunánási választókerület kiváló képviselőjétől, Rákosi Viktortól azt az értesítést vettük, hogy szombaton Debrecenbe érkezik és a Royal-ban száll. Rákosi Viktort ezen alkalomból lekíséri a felesége is. Rákosi Viktor vasárnap reggel részt

vesz a vármegyei függetlenségi párt-nak vasárnap reggel Debrecenben megtartandó gyűlésén, azután délb- ben a kerületébe, Hajdunánásra utazik ki.

— **A debreceni kenyérgyárról** írott közelebbi cikkelyünkben megemlékeztünk a debreceni első gőzkekorkagyárról is. De jó-híszemüleg érintük magukat, mert már három év óta fentáll ez a gyártelep, most csak részvénytársasági alapon emelték még nagyobb virágzásra, úgy, hogy a Tisza-palotában árusító üzletet is rendeztek be a kapós gyártmányuknak.

— **Glac Antal látogatásai.** Glac Antal, Bihar vármegye főispánja tegnap látogatást tett Wessprémy Zoltán főispánnal és Kovács József polgármesternél.

— **Állatögető Derecenben.** Gedeon és Kont budapesti vállalkozók már régebben kéri a városi tanácsot, hogy engedje meg egy állat krematórium felállítását s ehhez nagyobb segély adást és telket kért. A tanács akkoriban elutasította a vállalkozók kérelmét, mivel a gazdasági bizottság azt nem javasolta. A vállalkozók azonban nem hagyták abba a dolgot hanem új kérelmet nyújtottak be, amelyben kérelmük nagy részétől elállanak. Csupán telket kérték a hullaögető számára s ott saját költségükön állítanak fel. A város tanácsa mai ülésén tárgyalta a kérelmet s azt megszívlelőnek találta. Ezért újból kiadta a kérelmet a gazdasági bizottságnak véleményezés végett.

— **Látogatások Zelenka püspöknél.** Zelenka Pál, a tiszai ág. hitv. ev. egyházkerület püspöke — mint megirtuk — tegnap több előkelőségnél tett látogatást. Ezen látogatásokat az előkelőségek tegnap visszaadták a püspöknek. Wessprémy Zoltán főispán, Kovács József polgármester és Eröss Lajos püspök tett tegnap látogatást Zelenka Pál püspöknél.

— **Eltűnt mérnök.** Ily címen ma megjelent közleményünkre vonatkozólag illetékes helyen egy informáltak, hogy nem az élesdi erdőipari részvénytársaság a szóban-forgó vállalat, hanem a Bécsben székelő osztrák-magyar fatelítő társaság, mely a Koepfer-féle szabadalomnak a tulajdonosa és amely társaságban debreceni pénzemberek is részt vesznek, de azért nem tévesztendő össze az élesdi részvénytársasággal. Koepfer szabálytalanságai és visszaélései kizárólag a bécsi Koepfer-féle társaságot érintik; az „élesdi erdőipar részvénytársasággal” csak azért került össze ez a hír, mert ez utóbbi társaság a Koepfer-féle szabadalmat szintén ki-próbálta, de anyagi összeköttetés egyáltalán nincsen és nem volt a két cég között.

— **Lestyán Adorján itthon.** Lestyán Adorján kir. közjegyző három heti marienbadi tartózkodásából tegnap hazaérkezett.

— **A Debreceni Dalegylet háziestélye.** A debreceni Dalegylet e hó 25-én este táncsal egybekötött háziestélyt rendez, amely-lyel a Dalegylet téli mulatságainak sorát nyitotta meg. A háziestélyre a meghívókat legközelebb kibocsátják.

— **Az utszélről.** Lutheránus atyánkfiai praktikus embereknek bizonyultak lép-ten-nyomon.

Itt volt például a mai diszebédjük. Kimondták, hogy felkészöntöt mondani nem szabad.

Meg is tartották.

Csak egy hangosabb beszéd hangzott el. Midőn Materny Lajos főesperes az ebéd megnyitása előtt kikiáltotta:

— Uraim! Ebéd után 3 órakor külön-

vonaton megyünk a Pallagra, a gazdasági akadémia telepét megtekinteni!

*
Bezzeg a kálvinista atyafiak már inkább szeretik a beszédet. Amit a zöld asztalnál ki nem fejthetnek, a fehér asztalnál szokták kiadni ékecsé — szóval...

*
Sok érdekes fejű ember találkozik a mi vendégeink között. Borotvált arcú lelkészek, tanárok is kerülnek közöttük. Hanem a fehér szakállával mégis kivált Zelenka Pál püspök, aki igazán szép, méltóságteljes férfias jelenség.

*
Nóde, ha szóoklat nem is volt a Németh András konyháját dícsérő lakomán, a híres cigánymuzsika nem maradt el. Rácz Károly olyan érzéssel húzta a nótát, hogy még a felsőbb vidéki atyafiakban is felpeszdült a régi kuruc vér... Nem hiába, hogy Thököly Imre, Rákóczi Ferenc fejedelmek is olyan nagyon szerették őseiket.

— **Rajztanárválasztás.** Az iparos tanonciskola választmányja tegnapi ülésén a napokban elhalt Nagy Károly rajztanár helyére egyhangulag Dóczy Bélát választotta meg egyhangulag. A választás érdemes férfura esett, Dóczy Bélában az iskola kiváló erőt nyert. A másik megüresedett állásra Dénes Gyulát választották meg.

— **Lapunk minden előfizetője ingyen kapja az országos hírű, pontos címtárral ellátott Debreceni Képes Kalandáriomot. Előfizetési díj egy óra 1 korona, negyedévre 3 korona, félévre 6 korona.**

— **A jogászfjúság mozgalmái.** A jogászelnökválasztás ideje közeledik. — Az ifjúság zöme Makkfalvy Dósa István, a tavalyi elnök mellett foglaltak állást, míg egy kisebb töredék, Bagdy János 3 ó. joghallgató mellett van. Dósa pártja tegnap este az „Angol-királynő” fehér termében gyűlést tartott. A nagyszámban megjelent jogászság egyhangy lelkésedéssel újból jelölte Dósa Istvánt, ki ezek után biztos sikerrel mehet bele a választási küzdelembe.

— **Lapkihordók fix fizetésre, rikkancsok magas jutalékra felvételnek lapunk kiadóhivatalába gróf Degenfeld-tér 2. sz. I. em.**

— **A boszniai tanulmány-utról.** A debreceni kamara által is előkészített boszniai tanulmány-utrá vonatkozólag a következő újabb részleteket jelentik: A kirándulás úgy tervezték, hogy a kirándulók együttesen elindulnak 1909. évi október hó 5-én délután 3 órakor a keleti pályaudvarról és 6 óra délután 10 órakor érkeznek Szarajevóba. A kirándulók egy része 9-én este visszautazik Budapestre, másik része pedig még Mostárba is utazik s onnan Gravozán át tengeren Fiuméig és csak 12-én érkezik vissza Budapestre. Azok részére (1. csoport), akik csak Szarajevóba jönnek s onnan negyednap mulva visszautaznak, a részvételi díj 205 korona, az egész kirándulást megtevőknek részvételi díja pedig 355 koronában állapított meg. A részvételi díjban befoglaltatik az ellátás, lakás, kocsis és egyéb fuvardíj, valamint a vasúti jegy. Részleges programm jelenik meg s ezt minden részvételre jelentkező meg fogja kapni. Jelentkezési határidő szeptember hó 22-ike. Jelentkezések a budapesti kereskedelmi- és iparkamarához (V., Szemere-utca 6.) intézendők. Jelentkezéssel egyidejűleg 50 korona bántópenz is beküldendő, mert anélkül a jelentkezés figyelembe nem vétetik. Bővebb felvilágosítással szolgál a budapesti kereskedelmi- és iparkamara irodája.

Antidol fejfájás és nátha ellen a legjobb gyógyszer. Kapható minden gyógyszer-tárban. Ara 60 fillér.

— **Mentze Henrik áruházában a legjobb minőségű fésűk, fésű készletek, fejdíszek, hajtűk, illatszerek és szappanok, olcsó szabott árak mellett kaphatók.**

— **A nap halottai.** A tegnapi nap folyamán az állami anyakönyvi hivatalban a következő haláloseteket jelentették be: Nagy Bálint ref. 73 éves, Bőr Julianna ref. 18 hónapos.

— **Iskolakönyveit,** mindenféle papír, író- és rajzszert szükségletét legolcsóbban Csáthy Ferencnél szerezheti be. Egyház-tér 2. szám.

Iskola-táskák a legnagyobb választékban kapható Mentze Henrik áruházában, Kossuth-u. 4.

— **Könyvkötészeti munkákat** Dávidházy Kálmán és társa cégnél rendeljünk.

Lapunk új előfizetői is ingyen kapják a „Debreceni Képes Kalandáriomot” o az 1910-ik évre. o

SZÍNHÁZ.

Színháznyitás előtt.

Napról-napra fokozódik az érdeklődés.

A bérletjegyzés második napjáról.

A legnagyobb érdeklődés mellett folyt le a bérletjegyzés mai második napja is. Zilahy Gyula személyesen jelen volt a bérlet-kiváltásánál és a legnagyobb előzékenységgel igyekezett kielégíteni a különféle érdeklentőket. Az este azonban Szigetre kellett utaznia, mivel ott játszania kell; de pár nap múltán ismét visszajön, addig a bérletváltásnál helyettesíti.

El kell ösmerni, hogy rég nyilvánult ilyen nagy érdeklődés, mint jelenleg. Délután, délután olyan forgalmas volt a színház előcsarnoka, mintha csak vásár lett volna ott.

A mai napon a következők váltották ki bérletüket:

Laber Mihály (támlásszék), Békessy László (páholy), dr. Kalmár Barna (páholy), Klimó Agostom (támlásszék), Szabó Lajos (páholy), Kovács Gyula (páholy), Huzly Lujza (páholy), Korondy Sándorné (támlásszék), Rácz Gyula (páholy), Erlich József (támlásszék), Liszka Nándor (páholy), dr. Szántó Sámuel (támlásszék), Somogyi Pál, Magócsi Sándor (páholy), Kernhoffer József (támlásszék), dr. Kardos Samu, Raueh Árpád, Balogh István (támlásszék), Szentkirályi Tivadar (páholy), Jámbor János (támlásszék), dr. Moskovics Miksa orvos, dr. Kola János, Péntes Sándor, Oláh Miklós, Szőke István, özv. Béressy Sámuelné (páholy), Vásári Andrásné (támlásszék), Nagy Lajos (támlásszék), özv. Varga Ferencné (páholy), Tóth István (páholy), Nánássy Lajosné (páholy), Kovács Nándorné (támlásszék), Poroszlav László (páholy), Müller Sándor, Müller Jenő, Fekete Jakab, Schwartz Vilmos (támlásszék), Vesev Viktor (páholy), Killer Ede, özv. Killer Nándorné, Rochliez Arthur (támlásszék).

*
Tájékoztásul ismételtelen közreadjuk az első nap bérletit is: Özvegy Steinfeld Mihályné (páholy), özv. Kovács Lajosné (páholy), özv. Sárváry Ferencné, K. Tóth Kálmán, Merkli Ferenc (páholy), Harmathy Pál, Thajsz Arthur, Király István, Zavatzky Leó, dr. Öreg János, Tikos József, Tikos Mariska,

özv. Faragó Bálintné, özv. Joó Istvánné, Steinberger Adolf és neje (támlásszék), Tafler Ignác és neje (támlásszék), Igyártó Sándor (páholy), Sinay Ida (támlásszék), dr. Losonezy Almos (páholy), Szücs Gusztáv, Csapó Etelka (támlásszék), Kolbenhayer Kálmán (páholy), Csurka István, Szikszay Aladár, Schlesinger Dezső, dr. Balázs Bertalan (támlásszék), Rothsehneck Emilné (páholy), özv. Liphay Gáborné, Steiner József (támlásszék), Löfkovics Arthur, özv. Király Ferencné, Hoffmann József, Budaházy Zoltán (páholy), Balogh Dávid, Balogh Gábor, K. Fodor János (támlásszék), özv. Kiss Áronné (páholy), Tóth Lajos, dr. Csürös Ferenc (támlásszék), dr. Bruckner Ernő, Czifó Károly (páholy).

A színházi bizottság. A színházi bizottság ma délután a városháza kistanácstermében ülést tart. A színházi szezon megnyitását megelőző intézkedéseket teszik meg.

* **Az „O. R. L. E.” diszelőadása.** Megemlítettük, hogy az „O. R. L. E.” debreceni gyűléskezése alkalmából, a rendezőség felkérésére diszelődést tart Zilahy igazgató. Zilahy feléptével Fényes Samu „Csöppség” darabját adják elő.

A „Zsül” szerencséje. Ha a tekintetes színházi bizottság nem is engedte meg Zilahynak a helyáraknak pár fillérrel való felemelését, közönsége, a „Zsül urat” szerető közönsége nem olyan mostoha kezű hozzá. Az egyik hálás bérlője, egy igazi „nemzetes” polgárosszony, aki arról is nevezetes, hogy minden előadást végig szokott nézni, hálájának és elismerésének jeléül (no meg hogy jó bérlethez jusson!) egy hordó bort gördített a direktor titkárnak az udvarára.

— Ha meg nem sértem vele az igazgató urat! — mondotta a nemzetes asszony.

Mivelhogy a bor ráadásul pompás érmelléki bor volt, megnyugtattuk bájós olvasónőinket, Zilahy direktor éppenséggel nem érezte sértve magát.

A megszökött rab helyongása.

A váltóhamisító postatiszt sorsa.

Valószínűleg öngyilkos lett.

Bagossy Ferencről, a szombaton este megszökött rab, a váltóhamisításért elítélt postatisztról érdekes jelentés érkezett ma a debreceni ügyészséghez Szajol község előljáróságától.

Bagossy Ferenc neve ismeretes Debrecen közönsége előtt. Nem is oly régen még mint debreceni postatiszt lakott Debrecenben. Innen helyezték át Budapestre és talán ez volt a végzete. Bagossy könnyelmű, költséges ember volt, akit rabul ejtett a nagy város ezer meg ezer csábítása és a bűn fertőjébe ragadta. Bagossy család ember volt, akiről szintén kellett gondolkozni. Magyaranyu költségei azonban nem állottak arányban a fizetésével és így bűnös uton kezdett pénzt szerezni.

Erkölesi sülyedésének jellemző példájul szolgál, hogy már kabátlopásra is vete-medett, amiért a budapesti rendőrség bünygi eljárást folytatott ellene. Bagossy Ferenc ilyen körülmények közt is itt őt váltót nyújtott be a debreceni bankokhoz. A váltók hamisak voltak és így a bankok feljelentései alapján Bagossyt a rendőrség letartóztatta.

A debreceni kir. törvényszék, miután Bagossy tettét beismerte, 7 hónapi fogházra ítélte. Azóta a debreceni törvényszék fogházának a lakója, ahol komor, nyugodt, jó magaviseletet tanúsított és senkivel sem sejtette, hogy szökési tervekkel foglalkozik. A napokban, e hó 11-én hajtotta végre tettét és az esteli órákban egy őrizetlen pillanatban a fogházból rabruhában megszökött. — Ellenére a csendőrség erélyes nyomozásának, Bagossy nem került kézre és róla semmiféle hír nem érkezett.

Négy napig tartó nyomoruságos bolyongás után érkezett tegnap Szajol község határában kanyargó, szöke Tiszához. Itt alighanem az öngyilkosság gondolata örlelődött meg és határozta el, hogy véget vet zaklatott életének. Előzőleg egy kis papirosra a következő sorokat írta:

— Az én szerencsém és mostoha élet-történetem e helyen a még kívánt kifejezéshez jutott.

U. i. E rabruha bűsületes megtalálóját arra kérem, hogy a debreceni kir. ügyészséggel leendő kézbesítés végett ezt megfelelő helyre juttatni sziveskedjék.

E papirszeletet a ruhájával együtt a par-ton hagyta, melyre egy szegény munkás ember talált rá és amelyet a szajoli község-házára vitt. A szajoli elöljáróság a ruhát és a papirszeletet megküldötte a debreceni kir. ügyészségnek, amely azonban a vizsgálatot mindegyre folytatja, mert nem lehetetlen, hogy Bagossy csak félre akarta vezetni a nyomozó csendőrséget. Így a megszőkött rab tragédiája addig titok marad, amíg majd a Tisza vize ki nem veti a partra a jobb sorsra érdemes postatiszt hulláját, vagy a nyomozás újabb eredményeket nem mutat fel. Nem lehetetlen azonban hogy Bagossy csak félre akarja vezetni a nyomozó közegeket.

TÁVIRATOK.

Legújabb politikai hírek.

Budapest, szeptember 16. Wekerle Sándor miniszterelnök Bécsből visszajövet újabb minisztertanácsot nem hívott össze, miután határozathozatalra nem volt szükség. Minisztertanácsait azonban ma informálta, illetőleg holnap informálni fogja bécsi követelésekről. A legközelebbi minisztertanács a jövő hét elején lesz, melyen a kormány állást fog foglalni a válságból való kibontakozásra nézve. Azután Wekerle Bécsbe utazik és ismét audiencián jelenik meg a király előtt. Döntést ettől a kihallgatástól várnak. Apponyi Albert gróf kultuszminiszter holnap Bécsbe megy s kihallgatáson jelenik meg a király előtt. Az audiencián referálni fog a királynak a román nyelvkérdésben kiadott ismeretes renderetéről is. Az audiencián bizonyára az aktuális politikai helyzet is szóba kerül.

Bécs, szeptember 16. A közös minisztertanácsot szombat délben folytatják. Tanácskozás előreláthatólag a vasárnapot és hétfői napot is igénybe veszi.

Meggyilkolt földbirtokos.

Budapest, szeptember 14. Paksról jelentik: Gerjen mellett a dunai védgát-társulati töltesen gallyakkal letakarva a fűzesben egy ismeretlen férfi holttestét találták meg. A vizsgálóbíró a helyszínére kiszállván, megállapította, hogy gyilkosság esete forog fenn. A megindított nyomozás ma kiderítette, hogy az illető Bogyai József medinai gazdálkodó volt, ki Szekszárdra igyekezett. Nevezetnek özvegye szerint 600 koronát vitt magával a szekszárdi vásárra, de utközben vadászfegyverrel agyonlőtték és kirabolták. Súlyos gyanuokok alapján letartóztatták Gilbert Tivadar gerjeni lakost. Egy másik esetből kifolyólag is gyanúsították a múlt évben Gibertet, amikor az édesanyját fojtották meg ismeretlen tettesek, de akkor bizonyítékok hiányában felmentették. Most a nyomozást ezen irányban is ismét megkezdték.

Párvy püspök zsarolója.

Budapest, szeptember 16. Párvy püspök által indított zsarolási bűnpörben a többek között Dán Annát másfél évi börtönre büntették. Dán Annát ma, miután büntetésének háromnegyed részét kitöltötte jó magaviselete miatt kegyelemből kibocsátották.

REGÉNY CSARNOK.

A nagy rejtély.

— Folytatás. —

— Még mindig el vagyok rá határozva, Dexter ur s még mindig remélem, hogy segíteni lesz képes a dologban.

A régi kétely és gyanu, melyre oly jól emlékeztem még azonnal elsötétíté arcát, amint e szavakat kimondtam.

— Mikép segíthetek? — kérde. — Megváltoztathatom-e a tényeket?

Elhallgatott. Arca felderült ismét, mintha könnyebbülést érzett volna egy ujonnan felvillanó eszméje által.

— Megkísérlettem, hogy segíthetek-e, — folytatá. — Megmondtam kegyednek, hogy Beaulyné távolléte csak ügyes fogás, hogy a gyanut elhárítsa magáról; megmondtam azt is, hogy lehetséges, mikép Beaulyné szobaieánya adta be a mérget. Gondolkozás és elmélkedés után meggyőződésre jutott-e? Ezek után belátja-e most már az eszme lehetőségét?

E visszatérés Beaulynéra alkalmat szolgáltatott nekem a társalgást sajátképeni tárgyára vinni át.

— Nem látok semmi különösét az eszmében.

— Nem látok okot. Oka volt-e a szoba-leánynak arra, hogy az elhunyt Eustacéné ellensége legyen?

— Senkinek sem volt oka az elhunyt Eustacéné ellenségének lenni! — kiáltott hangosan és indulatosan. — Ő csupa jóság, szíveség volt. Ő soha sem bántott szándékosan emberi lényt, se tettel, se gondolattal. Ő földön járó szent volt. Tisztelje emlékét! Hagyja békében nyugodni sírjában a szegény martyr nőt!

Arcát ismét kezeibe rejté és érzelmei indulatos rohamában reszketett, borzadt és nyögve sóhajtott.

Ariel egyszerre és csendesen elhagyta zsámolyát és hozzám közeledett.

— Látja tiz karmamat? — suttagá, kezeit kiterjesztett ujjakkal élém tartva. — Bántsa még egyszer az urat és karmaimat torkán fogja érezni!

Benjamin felállt helyéről; csak a mozdulatot látta, de nem hallotta a szavakat.

Intettem neki, maradjon helyén.

Ariel visszatért a zsámolyhoz és feltekintett urára.

— Ne sirjon, — mondá. — Jerünk. Itt vannak a zsinórok. Kinozzon megint. Kinozzon, míg sikoltok belé.

Dexter nem felelt, nem mozdult. Ariel azon törte nehézkes esztét, mikép küzdjön meg a nehézséggel, hogy magára vonhassa ura figyelmét.

(Folyt. köv.)

1030-1909. v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreceni kir. bírósnak V. 368/16. 1908. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Komjáthi János részére ** debreceni lakosoktól, a fizetett összeg betudásával, 180 korona — fillér tőke, ennek 1903. évi június hó 10. napjától számítandó 5% kamatai és az eddig összesen 122 korona 26 fillér perköltség erejéig 1904. évi október hó 11-én bíróság le- és felülfoglalt és 1345 korona 40 fillérre becsült butorokból álló ingóságok 1909. évi szeptember hó 18 án, délután 2 óra-kor kezdetét veendő és Bethlen-utca 13. sz. alatt megtartandó nyilvános bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Az árverés az összes kielégítésre jogosított végrehajthatók javára elrendeltetik.

Debrecen, 1909. évi augusztus hó 19-én.

Oláh Géza,
bírói kiküldött.

ISKOLÁS FIUK

és leányok részére olcsó, szabott áron beszerezhetők:

Kész fehérneműek, ingek, lábravalók, harisnyák, zsebkendők.

Paplanok, matrácok, ágylepedők, flaneltakarók.

Fiuknak Brassói posztók,

Leányoknak intézeti sötétkék gypaju Cheviot ruhaszövetek és hozzávalók

Szabó Lajos Fiai

dívat- vászon- és szőnyeg-raktára

Debreczen, Rózsa-u. l.

Alapított 1842. évben.

Legbiztosabb szépítőszert a

FÁY-féle ARC-CRÉM.

Kitüntette a Bécsi, Párisi és Londoni kiállításon arany éremmel és oklevéllel.
Hatása csodás!

Szépít, fiatalít! Legkitűnőbb szer szeplő, májfoltok, pattanások és az arc bőr tisztátalanságai ellen.

Egy tégely ára egy korona
Hozzávaló „Fáy-szappan“ szintén egy korona
Kapható a készítő

GRÓSZ NAGY FERENCZ gyógyszerésznél =

Debreczen, Kossuth-utca 8.,
a színház mellett. * Telefon sz. 469.
„ARANYEGYSZARVU“ gyógyszertár.

LOHR MÁRIA

ezelőtti KRONFUSZ

CSIPKE-, VEGETISZTÍTÓ ÉS KELME FESŐ

BUDAPEST, VIII., BAROS-U. 85.

FIÓKOK:

IV., Eskü-ut 6. sz. V., Harmincad-u. 4.
(Klotild-palota.)

VI., Andrásy-ut 16. VIII., Józsa-körut 2.

VI., Terézkörut 39. X., Kávin-tér 9.

V déki megbízások gyorsan és gondosan teljesíttetnek.

Villamos világitást,

telefonok, villamos esengők berendezését, javítását, évi jókarban tartását, úgy helyben, mint vidéken legjobb anyaggal, legolcsóbban eszköz

Földvári L.

Debreceni első elektrotechnikai gyár és villamos-szerelési vállalat. — Csillárok, ivlámpák, villamos motorok, szellőztetők, dinamok állandó nagy választékban. Raktáron tartoma legjobb gyártmányu Wolfram és Osmium égőket.

3333—1909. tksz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A püspökladányi kir. bíróság, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a Debreceni Első takarékpénztár végrehajthatóan J. Kiss József végrehajtást szenvedő elleni 1046 korona tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a debreczeni kir. törvényszék, a püspökladányi kir. járásbírósa területén levő, Nádudvar község határában fekvő, a nádudvari 1457. sz. betétben A + 1. sor-, 7499. hrsz. alatt felvett 15 hold 600 □-öl területű, Mihályhalom dűlőben fekvő szántóra 1392 korona ezennel kikiáltási árban elrendelte az árverést, és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az **1909. é. 1. október hó 4-ik napján, d. e. 10 órakor** Nádudvar községében meg-tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is el fog adatni, de a kikiáltási ár $\frac{1}{3}$ -ánál alacsonyabb áron alul nem.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanoknak becsárának 10%-át, vagyis 139 korona 20 fillért készpénzben, vagy az 1881. 60. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november 1-én 3333. sz. alatt kelt I. M. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes érték-pírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Püspökladány, 1909 augusztus 12.

Kovács,
kir. albiró.

Telefon 727. * Telefon 727.
Ne mulassza el a jó alkalmat és keresse fel

MOLNÁR TESTVÉREK
electro-technikai üzletét (Egyház-tér 3., Nagytemplommal szemben), hol a legtökéletesebb
Eredeti „Angyal” védjegyű Gramofon 25 forintért kapható.
Varrógép, kerékpár raktár.
Villanycsengők bevezetése és évi jó-karban tartása legjutányosabban.
* Pontos és figyelmes kiszolgálás. *
Helyi és megyei telefon 727.

Biehn Asphalt fedőlemezei
elszigetelő lemezek.
Takarék tüzhelyek
Francia konyhák
Sesztina Lajos
vasraktárában
Debreczen, Piac-u. 23.

MEGLEPŐ SZINTE CSODALATOS GYÜGYEREDMÉNYEKA

APTAMÁSI
LITHIUM-GYÜGYVIZ-

zel gyomor, vese, hólyag és belbántalmaknál vala-mint asthma, bronchiale, köszvény és húgysavas diathesis eseteiben.

Debreczenben kapható:
KONTSEK GÉZA
fűszer- és csemege kereskedésében
DEBRECZEN, Kossuth-utca.

HIRDETÉSEK

fölvétetnek a kiadóhivatalban, gr. Dégenfeld-tér 2. szám alatt.

Villamos világítást

lakások, üzletek és egyéb helyiségek részére, malmok, gyá ak, kastélyok saját üzemű berendezéseket, dynamo-motor szellőztető, telefon, szobacsengő berendezéseket helyben és vidéken a legnagyobb szakértelemmel szavatosság mellett

Fazekas Imre
készít DEBRECZEN, Piac-u. 77.
Telefon 567. Eredeti Dr. Just Wolf-ram lámpa gyári raktára. Legolcsóbb bevásárlási forrás.

WESTINGHOUSE

Erős
Szilárd!
Tartós!
Izléses!
Nesztelen!
Gyors!
Hegymászó!
Oleső üzemű!
Utbiró!
Szagtalan!
Elegáns!

Gyár: ARADON.
Garage és javítóműhely:
Budapest, IX. kerület, Páva-utca 10. szám.
Iroda és kiállítási mintaterem:
Budapest, IV., Kigyó-tér 1. sz. (királyi héraldota)
Hazai utviszonyoknak megfelelő
automobilok.
Turakocsik:
30 HP cardanhajtással. — 35-40 HP lánchajtással.
40 HP lánchajtással, lánctakaróval. — 40 HP cardanhajtással. — Gyártás alatt 15 HP 4 hengereű cardanos fiakker és kiránduló-kocsi.
Teherkocsik és autobusok:
30 HP lánchajtással, lánctakaróval, 4 tonna hasznos súlyra vagy 40 személyre.
Automobilalkatrészek, lámpák stb.
Állandó kiállítás:
Budapest, IV., Kigyó-tér 1.
Telefon 168-43. — Képviselők kerestetnek.

KOVALD PÉTER ÉS FIA cs. és kir. szabadalm. kelme és szörme-festő, vegytisztító és gőzmosó-gyár BUDAPEST, VII., Szövetség-utca 37.

Megbízói kényelmét szem előtt tartva elhatározta, hogy minden tekintélyes vidéki városban képviselőlet létesít és ezáltal módot nyújt a nagyérdemű közönségnek arra, hogy cégét — a csomagolás és postaköltségek mellőzésével — közvetlenül felkereshesse **SCHWARTZ R. Debreczen Dégenfeld-tér 8. szám** vette át a képviselőletét és a gyár rendes áraiban vállalja az uri-, női- és gyermeköltönyök, disztó és butorszövetek, függönyök, kézimunkák, szőnyegek, csipke és végárúk, szörmek stb-iek vegytisztítását és festését. **Ugyszintén ágytollak tisztítását és fehérneműek mosását is.** A nagyérdemű közönséget biztosítva kifogástalan munkájáról és mindenkor méltányos árairol, szives jóindulatába és figyelmébe ajánlja a képviselőlet és számos megbízatást kér a

Kovald Péter és Fia cég.

12,891—1909.

Makk árverési hirdetés.

A Debreczen szabad királyi város tulajdonát képező **Pacz, Haláp, Nagycsere, Guth és Apafája** erdők makktermése makkoltatás és legeltetés céljából

1909. év szeptember hó 24. napján, délelőtt 9 órakor a városház nagy-tanácsstermében tartandó nyilvános szóbeli árverés után haszonbérbe adatik, miről az érdeklődők azon megjegyzéssel értesítetnek, hogy az árverési föltételek a városi számvevő hivatalban megtekinthetők s az árverelők által a kikiáltási ár 10%-a készpénzben az árvereltető bizottság kezéhez leteendő.
Debreczen, 1909 szeptember 13.

A városi Tanács.

APRÓ HIRDETÉSEK.

10 szolg 40 fillér, azontal minden szó 4 fillér, a legkisebb hirdetés 40 fillér.

Levélbeli tudakozódásokra pontosan válaszolunk, kérjük azonban a szükséges postabélyeget. Apróhirdetéseket postautalványnyal is lehet föladni, a szelvényen a szöveg könnyen elír. Apróhirdetéseket a kiadóhivatal felvesz d. e. 8-1-ig és d. u. 2-8-ig gróf Dégenfeld-tér 2. sz. I. emelet, a folyosón az első ajtó.

Minden ok

amellett szól, hogy vegye igénybe a „Debreczen“ apróhirdetéseit, mert

- Ha állást keres — ott talál.
- Ha lakást keres — ott talál.
- Ha alkalmazást keres — ott talál.
- Ha tarsat keres — ott talál.
- Ha oktatást keres — ott talál.
- Ha butort keres — ott talál.
- Ha hangszer keres — ott talál.

Szóval bármire is szüksége van, ott megtalálhatja, ha pedig eladni akar valamit, ott eladhatja.

Levelezés.

Levele van a kiadóban és a hivatalos órák alatt átvehetik: „Dezső“, „Jenő“ jelígre.

A német nyelv gyakorlása végett ismeretséget óhajt kötni urfiatalember, oly tisztességes nő vagy férfival, ki magyarul csak nagyon keveset tud. Leveleket a kiadóba „Drezda“ jelígre kérek.

„Május“ írjon a kiadóba „Szalmaözvegy“ jelígre, az egekre kérem.

Ajánlat.

Aromás és zamatos pörkölt kávék kaphatók Félégyházynál. Villanyüzemű kávé pörkölte a kirakatban Piac- és Miklós-utca sarok. 6

Borsos-féle hajszesz kapható Mihalovits Jenő gyógyszer-tárában.

Egy csinosan butorozott szoba, teljes ellátással kiadó József királyi hereg-utca 34.

Zongora órákat ad kezdők és haladók számára előkelő urleány. Cim a kiadóban.

Írásbeli másolási munkákat szép, helyesírással bíró fiatalember elvállal. Cim a kiadóban.

Uraktól levetett ócska ruhákat igen tisztességes árban vesz Rösenberg Béni Debreczen Bádogos-u. 1. 15

Két raktár november 1-re kiadó, Csapó-utca 50. sz.

Iskolakönyvek vidéki megrendelését leggyorsabban és pontosan intézi, Debreczen legrégebb könyv- és papirkereskedése: Csáthy Ferenc, Egyház-tér 2. sz.

Külön bejáratu garçon lakás, elegánsan butorozva (gáz, parkett) a piacon kiadó. Cim a kiadóban.

Kereslet.

Ügyes mosónő kerestetik. Cim: Varga-utca 12.

Kerestetik két egymásba nyíló hónapos szoba, lehetőleg a Piac-utcán. Cim a kiadóhivatalba adandó.

Tanuló felvétetik Váray József kereskedésében.

Lakatos segéd és tanuló felvétetik Csillag-utca 25. szám alatt.

Kerese 3 személyre szóló butorozott szobát. Cim a kiadóban.

Egy jó családból való fiu tanulónak Juhász István épület- és műlakatos vállalatánál felvétetik. Kazinczy-utca 2. sz.

Eladás.

ELADÓ MUST
cirka 200 hektoliter. Nagydobosi Szatmár-
megyei) termés. Cim a kiadóhivatalban.

Bihar-Diószegi bor, hordószámra eladó Csapó-utca 27. sz., ugyanott az ideai termés, cirka 100 hektoliter, eladó.

Simonffy-utca 13. számú ház eladó. Bővebb felvilágosítással szolgál Csillag Miksa József kir. hereg-utca 53.

Billiárd-asztal, ebédlő-kredenc eladó, asztalosmunkákat elvállalok. Eötvös-utca 112. Nagy.

PRELOVSZKY ANDRÁS

elsőrangú katonai és polgári szabó üzlete bel- és külföldi szövetek valamint hadi felszerelési cikkek nagy választéku raktára

Debreczen, Kossuth-utca 4. szám.

Elvállal a legújabb szabású és a legnagyobb igényeket is kielégítő katonai, vasuti és sport egyenruhákat, polgári öltönyeket, valamint magyar-, dísz- és viselő ruhákat papi reverendákat, palástokat és fővegeket a legjutányosabb árak mellett készítek.

Ugy tényleges, mint tartalékos tiszték és egyéves önkéntesek

a legelegánsabban szabályszerint kiváló olesó árban felszereltetnek. Az anyag jó minőségért valamint előírás szerinti elkészítésért felelőséget vállalok.

Árjegyzékkel és felvilágosítással szívesen szolgállok.

A BORSOS-féle

HAJSZESZ a legjobb hajnövesztő és haj-ápoló szer. *Patasa bámula-tor.* Megszünteti a hajhullást, a hajvégek megtöredezését. NŐT-TETI A HAJÁT és nem változtatja annak színét. — Kapható:

Mihalovits Jenő

gyógyszertárában

DEBRECZEN.

Tűzifa raktár átvétel!

Értesitem a mélyen tisztelt vevőközönséget, hogy SZEGÁLL ZSIGMOND ur 25 éve fennálló

tűzifa raktárát

átvettem.

Midőn ígérem, hogy a t. vevőközönséget kitűnő, elsőrendű tűzifával a legpontosabban és legjutányosabb árban fogom kiszolgálni, kérem, hogy bizalmukkal megajándékozni sziveskedjenek. Megrendelések eszközölhetők

NAGY SAMU dohánygyőzsdéjében

(Városháza épület) és a máv. fűtőháza mellett lévő tűzifa raktáramban telefonon is.

Telefon szám 625.

Teljes tisztelettel

Miklós Emil

Jókai-utca 28. szám.

Szőnyeg,

Függöny, Stores, Bonnes Fennes, Hencser takaró, Ágy- és asztalterítő, Flanell-takaró, Paplan és matrác nagy raktár

Donogán és Somossy

cégnél, Kistemplombazár, Debreczen